31/12/2021

Το Κυπριακό και τα σημαντικότερα πολιτικά γεγονότα στην Κύπρο το 2021

/ Επικαιρότητα

Το 2021 ήταν μια χρονιά πολλών προκλήσεων ως προς το Κυπριακό, ενώ πλούσιο ήταν και το διπλωματικό “παιχνίδι”. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του ΓΓ του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες για το Κυπριακό, όπου μεταξύ άλλων τόνισε ότι «η αλήθεια είναι ότι δεν έχουμε ακόμα βρει αρκετό κοινό έδαφος για την επανάληψη των συνομιλιών, αλλά δεν εγκαταλείπω» και «το να τετραγωνίζεις τον κύκλο είναι αδύνατο στην γεωμετρία αλλά είναι πολύ κοινό στην πολιτική».

Χωριστές επαφές ΓΓ ΟΗΕ με ΠτΔ και Τ/κ ηγέτη

Τον Ιούνιο στις Βρυξέλλες, ο ΓΓ του ΟΗΕ είχε χωριστές συναντήσεις με τον

Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Τ/κ ηγέτη. Υπήρξαν πολλές συναντήσεις και συζητήσεις για το Κυπριακό όλων των διεθνών παραγόντων που εμπλέκονται στην διαδικασία επίλυσης του προβλήματος, ενώ η Τζέιν Χολ Λουτ ήρθε στο νησί για νέες διαβουλεύσεις με τις δύο πλευρές.
Ακολούθησε η άτυπη τριμερής στην Νέα Υόρκη στο τέλος Σεπτεμβρίου, μετά την Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, όπου και πάλι δεν υπήρξε απτό αποτέλεσμα. Λόγω προσκομμάτων δε της τουρκικής και τ/κ πλευράς, δεν κατέστη δυνατή η συμφωνία στον διορισμό Ειδικού Απεσταλμένου, στην θέση της Τζέιν Χολ Λουτ, η οποία αποχώρησε από τα καθήκοντά της για να διοριστεί σε μεγάλη ιδιωτική εταιρεία. Ο ΟΗΕ δεν έβγαλε ποτέ ανακοίνωση γι` αυτή τη συνάντηση.

Αλλαγή υπήρξε στον επικεφαλής της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και των Καλών Υπηρεσιών του ΓΓ του ΟΗΕ στην Κύπρο. Την Ελίζαμπεθ Σπέχαρ που αποχώρησε μετά από 5 χρόνια διαδέχθηκε ο επίσης Καναδός, Κόλιν Στιούαρτ, ο οποίος είχε τις πρώτες του χωριστές συναντήσεις με τους δύο ηγέτες εντός Δεκεμβρίου και μια κοινωνικού περιεχομένου συνάντηση όλων, του Προέδρου Αναστασιάδη, του Τ/κ ηγέτη, Ερσίν Τατάρ, των διαπραγματευτών, συμπροέδρων και μελών των δικοινοτικών Τεχνικών Επιτροπών, στο Λήδρα Πάλας στις 14 Δεκεμβρίου.
Στις εκθέσεις του ΓΓ του ΟΗΕ αλλά και τα ψηφίσματα του οργανισμού για την ανανέωση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ γίνεται συνεχώς αναφορά στη βάση λύσης διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας.

Ο Βρετανός Υπουργός Εξωτερικών, Ντόμινκ Ράαμπ, ο οποίος επισκέφθηκε τον Φεβρουάριο την Κύπρο, αρχές Μαρτίου είχε χαρακτηρίσει «σημείο εκκίνησης» το μοντέλο μιας διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας, κάνοντας λόγο για ανάγκη ευελιξίας και πραγματισμού. Ακολούθησαν παροδικές συζητήσεις για βρετανικό μοντέλο λύσης, το οποίο η Βρετανίδα Υφυπουργός Εξωτερικών Γουέντι Μόρτον είχε διαψεύσει όταν κι αυτή ήρθε στην Κύπρο, πριν από την άτυπη πενταμερή της Γενεύης.

Η ΕΕ απέρριψε τις τουρκικές θέσεις

Η ΕΕ απέρριψε τις τουρκικές θέσεις. Μπορέλ και Φον ντερ Λάιεν επισκέφθηκαν την Κύπρο εντός του 2021. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης, αρμόδιος για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, εξέφρασε την θέση πως Τουρκία και τουρκοκυπριακή πλευρά θα πρέπει να μείνουν μακριά από τη ρητορική για δυο κράτη στην Κύπρο, διότι μια τέτοια λύση δεν πρόκειται ποτέ να γίνει αποδεκτή από την ΕΕ. Η ΕΕ δεν πρόκειται να δεχθεί λύση δύο κρατών, δήλωσε και η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παρόμοια δήλωση και από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ ενώπιον της Ολομέλειας του ΕΚ τον Ιούλιο.

Το τελευταίο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της τρέχουσας χρονιάς υιοθέτησε τα συμπεράσματα για την διεύρυνση που λένε ότι η Τουρκία συνεχίζει να απομακρύνεται όλο και περισσότερο από την ΕΕ Ένωση και η ενταξιακή διαδικασία βρίσκεται σε τέλμα, την καλεί να σταματήσει όλες τις απειλές και τις ενέργειες που βλάπτουν τις σχέσεις καλής γειτονίας, να εξομαλύνει τις σχέσεις με την Κυπριακή Δημοκρατία και να σεβαστεί την κυριαρχία όλων των κρατών μελών της ΕΕ επί των χωρικών τους υδάτων στη βάση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υπέβαλε προς το τέλος Αυγούστου πρόταση – απάντηση στον Ερσίν Τατάρ, για επιστροφή στο Σύνταγμα του ’60, την οποία ο Τ/κ ηγέτης απέρριψε, ενώ προκάλεσε αρκετές συζητήσεις στο εσωτερικό πολιτικό μέτωπο. Μιλώντας για την πρόταση αυτή ενώπιον της ΓΣ του ΟΗΕ, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είπε ότι στοχεύει να διευκολύνει επιστροφή Τ/κ στο κράτος πριν τη λύση.

Τον Νοέμβριο και με αφορμή την δημοσιοποίηση μέρους των πρακτικών του ΟΗΕ για την διάσκεψη για την Κύπρο στον Κραν Μοντανά το 2017, από την εφημερίδα Φιλελεύθερος, προκλήθηκε συζήτηση και πάλι για τον κύκλο διαπραγματεύσεων τότε, τις θέσεις της Τουρκίας και το τελικό αποτέλεσμα του δείπνου, στην παρουσία του ΓΓ του ΟΗΕ.
Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σχολιάζοντας τα πρακτικά είπε ότι αναφέρονται «στα πραγματικά γεγονότα και όχι σε μύθους και αφηγήματα που διέδιδε συγκεκριμένος αξιωματούχος των Ηνωμένων Εθνών σε όσους καλοθελητές ήθελαν να τον παρακολουθούν και να τον ακούνε».

Ταφόπλακα για το Κυπριακό οι τουρκικές κινήσεις στο Βαρώσι

Ταφόπλακα του Κυπριακού χαρακτήρισε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τυχόν εποικισμό της περιφραγμένης περιοχής της Αμμοχώστου. Ένα περίπου χρόνο μετά το πρώτο άνοιγμα, στις 13 Οκτωβρίου, η τ/κ και τουρκική πλευρά άρχισαν

εργασίες και σε δεύτερο σημείο, στα μέσα περίπου του περιφραγμένου Βαρωσίου. Νωρίτερα, στις 20 Ιουλίου, στην παρουσία του Τούρκου Προέδρου στα κατεχόμενα για τους εορτασμούς της τουρκικής εισβολής, ο Ερσίν Τατάρ ανακοίνωσε τον αποχαρακτηρισμό από στρατιωτική ζώνη και το πιλοτικό άνοιγμα μιας περιοχής έκτασης 3,5% του κλειστού Βαρωσιού – εκεί όπου γίνονται οι εργασίες διάνοιξης νέου σημείου εισόδου – και κάλεσε τους Ε/κ ιδιοκτήτες περιουσιών εκεί, να προσφύγουν στην «επιτροπή ακίνητης περιουσίας» για να διεκδικήσουν την περιουσία τους με επιστροφή, ανταλλαγή ή αποζημίωση. Τόσο ο κ. Τατάρ, όσο και η τουρκική ηγεσία υποστηρίζουν ότι το Βαρώσι είναι έδαφος της «τδβκ», όπως αποκαλούν το ψευδοκράτος. Το ΕΒΚΑΦ ανακοίνωσε επίσης ότι διεκδικεί περιουσία στην περιφραγμένη περιοχή υποστηρίζοντας ότι μεγάλο μέρος ανήκει σε τρία οθωμανικά βακούφικα.
Κατά την διάρκεια της χρονιάς οι εργασίες καθαρισμού, οδοποιίας, και χρήσης δημοσίων χώρων, συνεχίστηκαν. Άνοιξε στην τηλεπαρουσία Ερντογάν στις 20 Ιουλίου, η παράλια Χρυσή Ακτή στο Βαρώσι και ο κήπος του ελληνικού γυμνασίου Αμμοχώστου.

Η Κυπριακή Δημοκρατία, κόμματα, ο Δήμος Αμμοχώστου και πολλοί άλλοι φορείς καταδίκασαν τις τουρκικές κινήσεις στο Βαρώσι και προσέφυγαν σε όλα τα διεθνή φόρα, ΟΗΕ, ΕΕ, τα μέλη του ΣΑ του ΟΗΕ, στις ισχυρές χώρες της Ένωσης, αλλά και τις ΗΠΑ. Η διεθνής κοινότητα εκφράζει ανησυχία για τις εξελίξεις στο Βαρώσι, κάνοντας λόγο σε προκλητικές και απαράδεκτες ενέργειες της Τουρκίας.

Με προεδρική δήλωση το ΣΑ του ΟΗΕ καταδίκασε τον Ιούλιο την ανακοίνωση της 20ης Ιουλίου, επαναβεβαιώνει το ψήφισμα 550 και την απόφαση 789 και πως οποιεσδήποτε απόπειρες διευθέτησης οποιουδήποτε μέρους των Βαρωσίων από ανθρώπους εκτός των κατοίκων του, είναι απαράδεκτες και δεν πρέπει να πραγματοποιηθούν ενέργειες σε σχέση με τα Βαρώσια που δεν είναι σύμφωνες με τα ψηφίσματα. Υπήρξε κινητοποίηση και από Κύπριους της Βρετανίας και της Αμερικής για άσκηση πίεσης προς την Τουρκία από τις ηγεσίες των χωρών όπου διαμένουν. Υπήρξαν αρκετές παρεμβάσεις από την κυβέρνηση των ΗΠΑ προς την Τουρκία.

Τον Αύγουστο ο Τούρκος Πρόεδρος εξαγγέλλει διεθνή διάσκεψη για τα Βαρώσια και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δηλώνει πως η τουρκική προκλητικότητα δεν έχει τέλος.
Ως αντίδραση στις ενέργειες Τουρκίας – τΤκ, το Υπουργικό Συμβούλιο στο Τρόοδος τον Αύγουστο αποφάσισε την ανάκληση 14 διαβατηρίων της Κυπριακής Δημοκρατίας από “αξιωματούχους” του ψευδοκράτους και μέλη της “επιτροπής για το άνοιγμα των Βαρωσίων”, αλλά και την κατάθεση της 5ης Διακρατικής

Προσφυγής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) κατά των τουρκικών σχεδιασμών για το Βαρώσι.

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης με επιστολή του τον Οκτώβριο κατήγγειλε στον ΓΓ του ΟΗΕ τις νέες μονομερείς και έκνομες ενέργειες της Τουρκίας στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, στην περίκλειστη περιοχή της Αμμοχώστου και στην Καρπασία, όπου το «υπουργικό συμβούλιο» στα κατεχόμενα παραχώρησε γη στην χερσόνησο στην Τουρκία για στρατιωτική εγκατάσταση.

Τριμερείς και Διμερείς Συνεργασίες

Χρονιά τριμερών και διμερών συνεργασιών και συναντήσεων το 2021, ενώ ξεχωρίζει η παρουσία της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον Πρόεδρο, Νίκο Αναστασιάδη στο 4ο Φόρουμ του Παρισιού για την Ειρήνη, στη Διάσκεψη για τη Λιβύη που διοργάνωσε ο Γάλλος Πρόεδρος, Εμανουέλ Μακρόν στο Παρίσι.
Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συμμετείχε και στην τριμερή Σύνοδο Κορυφής Κύπρου – Ελλάδας- Ιορδανίας στην Αθήνα τον Ιούλιο. Αρχές Σεπτεμβρίου έγινε στο Καιρό η πρώτη διακυβερνητική Σύνοδος Κορυφής Κύπρου – Αιγύπτου στην παρουσία των Νίκου Αναστασιάδη και Αμπντέλ Φατάχ αλ Σίσι που θεωρήθηκε ως ένα νέο κεφάλαιο στις σχέσεις των δύο χωρών. Το φθινόπωρο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα η 9η Σύνοδος Ηγετών Κύπρου – Ελλάδας – Αιγύπτου με τις τρεις χώρες να εκφράζουν ισχυρή υποστήριξη σε μια λύση με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ.
Εντός Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε στα Ιεροσόλυμα η 8η Τριμερής Συνοδός Κορυφής, Κύπρου – Ελλάδας – Ισραήλ, στην παρουσία των αρχηγών κρατών. Η λύση Κυπριακού θα συμβάλει στην περιφερειακή σταθερότητα, αναφερόταν στην Κοινή Διακήρυξη. Ισχυρά μηνύματα συνεργασίας και στήριξης από τις επαφές του Προέδρου Αναστασιάδη με τον Πρόεδρο και τον Πρωθυπουργό του Ισραήλ.

Εντός Απριλίου έγινε τριμερής Συνάντηση Ελλάδας, Κύπρου, Λιβάνου, σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών στην Αθήνα και η πρώτη τετραμερής συνάντηση των Υπουργών Εξωτερικών Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, στην Πάφο. Στην Λάρνακα έγινε τον Ιούνιο και η πρώτη διμερής συνάντηση υψηλόβαθμων αντιπροσωπειών Κύπρου – Ιορδανίας. Τον Αύγουστο στο Ισραήλ έγινε τριμερής συνάντησης ΥΠΕΞ Κύπρου – Ελλάδας – Ισραήλ.

Τον Νοέμβριο έγινε και η πρώτη τετραμερής Συνάντηση των Υπουργών Εξωτερικών Κύπρου, Ελλάδας, Αιγύπτου και Γαλλίας, στην Αθήνα.
Τον Νοέμβριο επίσης ανακοινώθηκε η κοινή Δήλωση Κύπρου – Κίνας για τη δημιουργία στρατηγικής συνεργασίας. Αυτό έγινε μετά από τηλεφωνική συνομιλία των Προέδρων των δύο χωρών την παραμονή της 50ής επετείου από την εγκαθίδρυση των διπλωματικών σχέσεων Κύπρου – Κίνας.

Αναβαθμισμένη αμερικανική και Γαλλική παρουσία στο νησί

Αρχές του 2021 ξεκίνησε η κατασκευή των κτιριακών εγκαταστάσεων του περιφερειακού Κέντρου Εκπαίδευσης σε θέματα Ασφάλειας CYCLOPS (Cyprus Center for Land, Open Seas and Port Security), στη Λάρνακα, κόστους 5 εκ δολαρίων, δωρεά της Αμερικανικής κυβέρνησης, ενώ την γη παραχώρησε η ΚΔ. Ο θεμέλιος λίθος κατατέθηκε στην παρουσία του υπηρεσιακού Υπουργού Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ Chad Wolf.

Κύπρος και ΗΠΑ υπέγραψαν επίσης Διακήρυξη Προθέσεων για την ενίσχυση της συνεργασίας τους στον τομέα της Συνοριακής Ασφάλειας.
Εξάλλου, τον Μάιο το γαλλικό αεροπλανοφόρο Charles de Gaulle, η ναυαρχίδα του γαλλικού ναυτικού κατέπλευσε στο λιμάνι Λεμεσού. Στην Λεμεσό βρέθηκε τον Ιούλιο και το βρετανικό αεροπλανοφόρο HMS Queen Elizabeth.

Με το παράσημο του Μεγαλόσταυρου του Τάγματος του Μακαρίου Γ΄ τίμησε στο τέλος Αυγούστου ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τον Αμερικανό Γερουσιαστή και Πρόεδρο της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας των ΗΠΑ, Ρόμπερτ Μενέντεζ, ο οποίος τόνισε πως στόχος του είναι να δει και τον τελευταίο Τούρκο στρατιώτη να φεύγει από την Κύπρο.

Βουλευτικές Εκλογές

Στις 30 Μαΐου διεξάχθηκαν οι Βουλευτικές εκλογές. Η αποχή ήταν αυξημένη και για πρώτη φορά έχουμε στην ιστορία της ΚΔ επτακομματική βουλή. Το ποσοστό συμμετοχής ανήλθε στο 65,72%. Στην Βουλή εισήλθαν με σειρά βάση των αποτελεσμάτων: ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, Δημοκρατική Παράταξη και Κίνημα Οικολόγων – Συνεργασία Πολιτών.
Ακολούθησε η εκλογή για πρώτη φορά γυναίκας Προέδρου της Βουλής, της Αννίτας Δημητρίου που προτάθηκε από τον ΔΗΣΥ και στηρίχθηκε από το κόμμα της, την Δημοκρατική Παράταξη και το ΕΛΑΜ στον δεύτερο γύρο της ψηφοφορίας.

Διεργασίες για τις Προεδρικές

Ο Δεκέμβριος του 2021 αποτέλεσε την άτυπη έναρξη διεργασιών για τις προεδρικές εκλογές του 2023. Ήδη, ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου ανακοίνωση την πρόθεση του να είναι υποψήφιος και η υποψηφιότητα του θα κριθεί μέσα από τις διαδικασίες του κόμματος του. Την ίδια ώρα πληροφορίες φέρουν τον Υπουργό Εξωτερικών Νίκο Χριστοδουλίδη επίσης να ενδιαφέρεται για το ύπατο αξίωμα. Διεργασίες φαίνεται να έχουν αρχίσει και στο ΑΚΕΛ ενώ και τα υπόλοιπα κόμματα σιγά σιγά αρχίζουν να κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης ξεκαθάρισε για ακόμη μια φορά ότι δεν θα είναι ξανά υποψήφιος.

Ανασχηματισμός

Στις 22 Ιουνίου και μετά την παραίτηση της Έμιλυ Γιολίτη αλλά και την πρόθεση παραίτησης του Κωνσταντίνου Ιωάννου, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προχώρησε σε ανασχηματισμό για δεύτερη φορά κατά την δεύτερη θητεία του. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης διορίστηκε η Στέφη Δράκου, Υπουργός Υγείας ο Μιχάλης Χατζηπαντέλας, στη θέση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου ο Μάριος Πελεκάνος, Αναπληρώτρια Κυβερνητική Εκπρόσωπος η Νιόβη Παρισσινού και στη θέση της Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας η Αναστασία Ανθούση.
Διευθυντής Γραφείου Τύπου του Προέδρου διορίστηκε ο Ανδρέας Ιωσήφ ενώ ο Βίκτωρας Παπαδόπουλος ανέλαβε υπεύθυνος για θέματα διεθνούς Τύπου και διαφώτισης, στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Στη θέση του Επιτρόπου του Πολίτη, που αντικατέστησε τον θεσμό του Επιτρόπου Εθελοντισμού, διορίστηκε ο Παναγιώτης Σεντώνας.

Απεβίωσαν οι Β.Λυσσαρίδης, Κλαίρη Αγγελίδου και Νίκος Ρολάνδης

Τρία πολιτικά πρόσωπα με ιστορική προσφορά στον τόπο, απεβίωσαν εντός του 2021 στην Κύπρο.
Ο εμβληματικός πρώην Πρόεδρος της ΕΔΕΚ και Πρόεδρος της Βουλής, Βάσος Λυσσαρίδης, ο πρώην Υπουργός και πρώην Πρόεδρος του κόμματος των Φιλελευθέρων, Νίκος Ρολάνδης και η πρώην Υπουργός, εκπαιδευτικός και συγγραφέας, Κλαίρη Αγγελίδου.

Πηγή ΚΥΠΕ